

KUNSTENFESTIVALDESARTS (BRUSSEL)

Een andere kijk op cultureel Brussel

Het KunstenFESTIVALdesArts, dat dit jaar aan zijn zevende editie toe was, is geen festival als de andere. Dat bleek dit jaar maar weer eens. Terwijl veel Europese festivals teren op eenzelfde internationaal circuit van geféteerde artiesten, overvalt je bij de affiche van dit festival vaak een zekere moedeloosheid. Niet zozeer omwille van de omvang van het programma – al is het zeker zo dat het haast onmogelijk is om alle voorstellingen van het festival bij te wonen – maar vooral omdat de namen die erop prijken vaak totaal onbekend zijn. Het festival is dan ook zonder meer de weerspiegeling van de keuzes en voorkeuren van één persoon, Frie Leysen, directrice en oprichtster. Merkwaardig genoeg betekent dat niet dat het festival zich zou beperken tot een bepaalde vormtaal, een welomschreven strekking of een duidelijk omliggende thematiek. Integendeel, het programma gaat op het eerste gezicht alle richtingen op. Het is in elk geval allerm minst een manifest van één persoon over welk theater,

dans of videokunst we nu zouden moeten maken en zien. Er is bijvoorbeeld geen groter vormelijk contrast denkbaar dan tussen een pseudo-klassieke voorstelling als *Britannicus* van Theater Zuidpool en een doorgedreven vormexperiment als *Iliade* van Teatro Clandestino. Of wat heeft de bijna barokke theatertaal van een Emio Greco te maken met de onderkoelde praatjes die Tim Etchells ons bij wijze van voorstelling serveert?

Op het eerste gezicht weerspiegelt het festival zo vooral de nieuwsgierigheid van zijn samensteller. Frie Leysen is er klaarblijkelijk de vrouw niet naar om een diepgaande reflectie op te zetten over de betekenis en de plaats van een bepaalde vorm van kunst bedrijven. Maar dat betekent niet dat ze klakkeloos kiest voor vertrouwde namen en gezichten. Integendeel zelfs, maar al te graag laat ze zich verrassen door het onverwachte en nieuwe, of trekt ze de kaart van relatief onbekende kunstenaars die hun kleine palma-

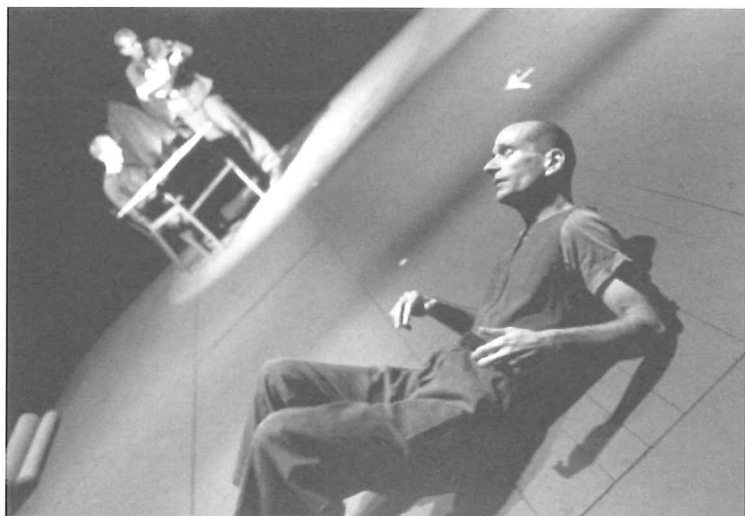
res compenseren met een boeiend verhaal. Welke richting dat verhaal uitgaat is daarbij van ondergeschikt belang. Het festival is een manier om die verwondering te delen met het publiek. Aan datzelfde publiek is het dan om uit te maken wat ze daarmee doen of ervan vinden. Die zin voor avontuur verklaart wellicht ook het grote aantal creaties op dit festival: een kleine helft van de voorstellingen en films werd speciaal voor dit festival bedacht of ging er in première. De gevolgen kunnen nu eens meevallen, zoals bij *Zwarte vogels in de bomen* van Eric De Volder en Dick Van der Harst, en dan weer op een (voor mij althans) totale miskleun uitdraaien, zoals in het geval van de al vermelde *Britannicus* en *Iliade*.

Al is er dus geen echte rode draad in het programma te vinden, toch kan je er wel degelijk een bepaalde sensibiliteit in onderkennen. Hoe weinig premissen en taboes er op het vormelijke vlak ook mogen zijn in dit festival, naar inhoud hebben de voorstellingen wel een gemene deler. Je zal op dit festival geen kunst om de kunst tegenkomen, noch voorstellingen waarin de kunstenaar zich op zijn eigen problematiek terugplooit. Zelfs een van de meest hermetische voorstellingen, het intrigerende *The Sea & Poison* van het Amerikaanse gezelschap Goat Island, geeft nog op niet mis te verstane wijze blijk van een sterke maatschappelijke betrokkenheid, al gebeurt dat met de afstandelijkheid en strikte logica van een kinderspel. Bij een aantal theatervoorstellingen is de maatschappelijke betrokkenheid zelfs overduidelijk. Eric De Volders boeëndrama *Zwarte vogels* schetst in niet mis te verstane termen de ellende van een gezin dat fijngemalen wordt tussen de eisen van de bureaucratie en de gesel van een koienepidemie. *Inn Tidar* van Les Ballets du Grand Maghreb schetst de complexe sociale en culturele verschillen tussen onze wereld en die van de Maghreb. Dito'Dito

kaart in *Boumkoeur/Cuisine et dépendances* de culturele breuklijnen binnen onze eigen samenleving aan in een dubbelvoorstelling.

Frie Leysen is wijs genoeg om geen producties binnen te halen waarin die maatschappelijke betrokkenheid ontaardt in al te simpele of belerende voorstellingen. De drie laatstgenoemde producties tonen wel problemen, verschillen en zelfs breuklijnen, maar laten het aan de kijker over om hieruit al dan niet zijn conclusies te trekken. Het gros van het programma kaart echter niet op zo'n rechtstreekse wijze maatschappelijk hete hangijzers aan, maar verbeeldt de wijze waarop wij ons eigen tijdsgewricht ervaren. Het lichaam als toetssteen van die ervaring vormde daarbij een van de min of meer duidelijke subthema's.

In een voorstelling als *The Sea & Poison* zien we lichamen die zich teweerstellen tegen de giftige invloeden die van buitenaf op hen afkomen en daardoor getekend worden. De voorstelling houdt het midden tussen een ritueel en een spel met ondoordringelijke regels dat de vier dansers, drie mannen en een vrouw in een identieke versleten werkmansplunje, op bijna werktuiglijke manier afwerken. Het speelt zich af op een met platen afgebakend rechthoekig speelveld dat door twee publiekstrubunes in de hoek van de zaal gedruimd staat. Een bizarre dans, een reeks gewrongen sprongen die eindigen met keiharde landingen op de vloer, vormen een rode draad in de voorstelling. Deze apathisch en onverstoort uitgevoerde dans verwijst naar de Italiaanse tarantella, een dans uit de late middeleeuwen waarvan beweerd werd dat ze een remedie was tegen slangenbeten. Wat we zien, zijn dus geïnfecteerde lichamen, die een wanhopige strijd op leven en dood voeren tegen het gif. En dat geeft de sleutel voor alle andere scènes. De acteurs van Goat Island tonen ons lichamen in een naakte staat, zonder psychologie of



The Sea & Poison GOAT ISLAND FOTO CLAUDE GIGER